

Takie działania w dłuższej perspektywie czasowej prowadzą do znacznego zawężenia puli genowej w hodowanych rodzinach. To z kolei może mieć negatywne skutki w postaci mniejszej żywotności i witalności rodzin pszczelich.

Zagrożeniem dla pszczelarstwa, zwłaszcza lokalnego, są również tzw. pszczelarze, czyli ludzie, którzy posiadają pasieki, ale nie dbają o nie – nie zachowują w pasiece higieny i nie stosują działań profilaktycznych, nie zwalczają warrozy. Takie zaniedbane rodziny pszczele są źródłem różnych chorób i szkodników, które często w wyniku błędzenia pszczoł, migracji trutni lub rabunków rozprzestrzeniają się w lokalnym środowisku. Na to, niestety, nie ma skutecznych sposobów, gdyż „święte prawo własności” nie pozwala na ingerencję z zewnątrz – pozostaje tylko perswazja i prośba, które najczęściej są mało skuteczne.

Podsumowanie

Głównymi wyzwaniem współczesnego pszczelarstwa są działania mające na celu przełamanie problemów, jakie stoją przed pszczelarstwem. A problemy współczesnego pszczelarstwa są wieloczynnikowe. Istnieje wiele czynników, które są problemem dla współczesnego pszczelarstwa. Zmiany klimatyczne są i będą jednym z decydujących czynników zagrażających pszczołom i pszczelarstwu, które są głównym udziałowcem w utrzymaniu globalnej bioróżnorodności. Ocieplenie klimatu negatywnie wpływa na pszczołę miodną, gdyż jest ona podatna na upały i susze – przy temperaturze zewnętrznej przekraczającej 26°C spada aktywność robotnic pszczoły miodnej w środowisku, a przy temperaturze przekraczającej 30°C praktycznie ustaje aktywność robotnic w polu. Zmiany klimatyczne przyczyniają się do coraz częściej występujących su-

szy letnich (a nawet wiosennych), co zubaża pożytki pszczele. Konieczne jest opracowanie skutecznych działań przeciwko nowym szkodnikom i jednostkom chorobowym. Trzeba dokładnie poznać przyczyny CCD i CDS, aby zminimalizować straty rodzin pszczelich. Wielkoobszarowe, intensywne rolnictwo oparte na chemizacji produkcji, to kolejne zagrożenie dla pszczoł i pszczelarstwa. Rolnicy muszą uświadomić sobie, że pszczelarstwo nie jest wrogiem rolnictwa, ale sprzymierzeńcem i czynnikiem zwiększającym plony. Dlatego trzeba podejmować działania na rzecz ograniczenia wykorzystania chemicznych środków ochrony roślin i rygorystycznego przestrzegania ich stosowania. Zmniejszenie arealów monokultur na rzecz większej bioróżnorodności upraw i wprowadzenie do uprawy większej liczby gatunków roślin nektarodajnych, niestety, chyba pozostanie tylko w sferze marzeń pszczelarzy. Każde działanie zmniejszające antropogeniczne zanieczyszczenia środowiska, zielona energia, proekologiczne technologie przemysłowe i inne działania na rzecz czystego środowiska również sprzyjają pszczelarstwu. Należy także prowadzić racjonalną pracę hodowlaną, aby nie doprowadzić do nadmiernego zawężenia bioróżnorodności genetycznej populacji pszczoły miodnej. W pogoni za zyskami nie wolno zapominać o tym, że nie zawsze doskonalenie cech pożądaných gospodarczo jest dobre dla doskonalonego gatunku.

Spis literatury dostępny u Autora

**Referat plenarny wygłoszony 13 września 2023 roku podczas LXXXVII Zjazdu Naukowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego pt. „Polska zootechnika w świetle Europejskiego Zielonego Ładu”.*

Rozstrzygnięcie XV edycji Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych i rybactwa

Do XV edycji Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych i rybactwa zgłoszono 11 prac. Warunkiem zgłoszenia pracy do Konkursu

jest wniosek o jej wyróżnienie zawarty w co najmniej jednej recenzji oraz fakt, że nadanie stopnia doktora nauk rolniczych z zakresu zootechniki nastąpiło nie wcześniej niż dwa lata, licząc od daty złożenia pracy na konkurs. Wszystkie zgłoszone prace spełniały regulaminowe wymagania. Zakwalifikowane do konkursu prace pochodziły z 7 ośrodków naukowych:

1. Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu (2 prace):
 - a) „Morfologiczna i funkcjonalna analiza ultrastruktury szkliwa zębów i jego skład chemiczny u koni” (autor: dr inż. Vitalii Demeshkant; promotor: prof. dr hab. Leonid Rekovts, promotor pomocniczy: dr hab. inż. Przemysław Cwynar);
 - b) „Zmiana poziomu wskaźników biochemicznych oraz kondycji rodziny pszczelej (*Apis mellifera* L.)

- narażonej na środki ochrony roślin i ich mieszaniny” (autor: dr Agnieszka Marta Murawska; promotor: prof. dr. hab. inż. Adam Roman, promotor pomocniczy: dr inż. Paweł Migdał);
2. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Wydział Biotechnologii Zwierząt (1 praca): „Ocena skuteczności środka dezynfekcyjnego zawierającego permetrynę, ultramarynę i fiolet 23 w budynku dla kurcząt brojlerów” (autor: dr inż. Sara Dzik, promotor: dr hab. Tomasz Mituniewicz, prof. UWM).
 3. Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie (2 prace):
 - a) „Detekcja mutacji funkcjonalnych w genie kodującym selenoproteinę P u *Sus Scrofa domestica*” (autor: dr inż. Agnieszka Anna Korpala, promotor: dr hab. inż. Arkadiusz Terman, prof. ZUT, promotor pomocniczy: dr hab. inż. Katarzyna Ropka-Molik, prof. IZ);
 - b) „Analiza strukturalna genu HK2 w aspekcie cech użytkowych świń oraz parametrów jakości mięsa wieprzowego” (autor: dr Katarzyna Woźniak, promotor: dr hab. inż. Arkadiusz Terman, prof. ZUT, promotor pomocniczy: dr hab. inż. Katarzyna Ropka-Molik, prof. IZ).
 4. Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (2 prace):
 - a) „Analiza niestabilności chromatyny u psów z chorobami nowotworowymi” (autor: dr inż. Emilia Kot; promotor: dr hab. Ewa Wójcik, profesor uczelni, promotor pomocniczy: dr inż. Elżbieta Horoszewicz);
 - b) „Analiza jakościowa tkanek i narządów kaczkę krzyżówki (*Anas platyrhynchos* L.)” – autor: dr inż. Katarzyna Anna Pietrzakiewicz; promotor: dr hab. inż. Elżbieta Bombik, prof. uczelni;
 5. Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (1 praca): „Zastosowanie naturalnych sorbentów w hodowli świń jako metoda ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych” (autor: dr Mateusz Ossowski, promotor: dr hab. Łukasz Wlazło, profesor uczelni).
 6. Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie (2 prace):
 - a) „Wpływ egzogennych monocukrów i dwucukrów na wybrane funkcje przewodzenia pokarmowego muntżaków chińskich (*Muntiacus reevesii*)” – autor: dr inż. Marcin Przybyło; promotor: dr hab. inż. Paweł Górka, prof. URK;
 - b) „Ziarno żyta hybrydowego jako alternatywa dla ziarna kukurydzy w żywieniu krów mlecznych” (autor: dr inż. Patrycja Rajtar; promotor: prof. dr hab. inż. Piotr Micek, promotor pomocniczy: dr hab. inż. Paweł Górka, prof. URK);
 7. Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy (1 praca): „Wpływ pożytecznych mikroorganizmów EM na wyniki produkcyjne, śluzówkę jelita czczego oraz jakość mięsa świń” (autor: dr inż. Patrycja Reszka, promotor: dr hab. inż. Joanna Bogucka, prof. PBŚ, promotor pomocniczy: dr hab. inż. Hanna Jankowiak, prof. PBŚ);
Komisja Konkursowa, w składzie: prof. dr hab. Stanisław Kondracki (przewodniczący Komisji), prof. dr hab. Ewa Czerniawska-Piątkowska, prof. dr hab. Beata Kuczyńska, prof. dr hab. Joanna Makulska i prof. dr hab. Dariusz Piwczyński, na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2023 roku przyznała, zgodnie z regulaminem, po jednej nagrodzie: I, II i III stopnia oraz dwa wyróżnienia. Oceniając prace brano pod uwagę: wartość naukową (poznawczą); wartość aplikacyjną, w tym głównie przydatność dla praktyki zootechnicznej i rybnej; stosowane metody badawcze; dobór piśmiennictwa i formalną poprawność pracy.
- Nagrodzone i wyróżnione osoby:**
- I nagroda – dr Mateusz Ossowski** za pracę „Zastosowanie naturalnych sorbentów w hodowli świń jako metoda ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Łukasza Wlazła, profesora uczelni** w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.
- II nagroda – dr inż. Patrycja Rajtar** za pracę „Ziarno żyta hybrydowego jako alternatywa dla ziarna kukurydzy w żywieniu krów mlecznych”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. inż. Piotra Micka**, promotor pomocniczy: **dr hab. inż. Paweł Górka, prof. URK** w Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.
- III nagroda – dr inż. Marcin Przybyło** za pracę „Wpływ egzogennych monocukrów i dwucukrów na wybrane funkcje przewodzenia pokarmowego muntżaków chińskich (*Muntiacus reevesii*)”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. inż. Pawła Górki, prof. URK** w Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie.
- Wyróżnienie – dr inż. Sara Dzik** za pracę „Ocena skuteczności środka dezynfekcyjnego zawierającego permetrynę, ultramarynę i fiolet 23 w budynku dla kurcząt brojlerów”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. Tomasza Mituniewicza, prof. UWM** w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.
- Wyróżnienie – dr inż. Agnieszka Anna Korpala** za pracę „Detekcja mutacji funkcjonalnych w genie kodującym selenoproteinę P u *Sus Scrofa domestica*”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr. hab. inż. Arkadiusza Termana, prof. ZUT**, promotor pomocniczy: **dr hab. inż. Katarzyna Ropka-Molik, prof. IZ** w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie.